

Izvestja srednjih šol na slovenskem ozemlju.

Letošnja izvestja srednjih šol prinašajo za slovensko slovstvo malo zanimivega. Slovensko je izvestje druge državne gimnazije v Ljubljani, ki prinaša članek: „Šestdesetletnica vladarstva našega cesarja“, poroča začasni vodja g. dr. Janko Bezjak, in pa izvestje knjezoškofijske privatne gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano, kjer je priobčil profesor Ant. Koritnik članek: „Slovarček k II. in III. spevu Iliade“. V izvestje prve državne gimnazije v Ljubljani je napisal profesor dr. Jos. Šorn „Bemerkungen zum Texte des M. Junianus Justinus“, profesor dr. Jos. Tomišek pa „Aforizmi o klasičnem pouku“. V kranjskem izvestju najdemo: Makso Pirnat, „Sola in dom, njuno medsebojno razmerje in njuni stiki“ ter Fr. Komatar: „Slavnostni govor v proslavo vladarske šestdesetletnice Njega Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I.“ Poročilo samo je nemško!!! Novomeško, istotako nemško poročilo! prinaša iz peresa profesorja dr. J. Šlebingerja: „O. Ivan Krstnik od sv. Križa, slovenski propovednik“ in ravnatelj Brežnika govor ob vladarski šestdesetletnici. Ljubljanska nemška gimnazija prinaša: „Von Florians ‚Les deux billets‘ zu Goethes ‚Bürgergeneral‘“, napisal neki dr. Siegfried Schöppl Ritter von Sonnwalden, kočevska pa: „Anton Alex. Graf v. Auersperg (Anastasijs Grün)“ von dr. Franz Riedl. Ljubljanska realka ima: „Appenzells Befreiung“, napisal Walther Obrist; Celje, profesor dr. A. Dolar: „O metodiki latinščine v prvem razredu“; Maribor, Georg Mair: „Pytheas' Tasiats und die Insel des Kronos in Plutarch's Schrift ‚Das Gesicht im Monde‘“; Celovec, Dr. Josef Gaßner: „Über den Einfluß des Burhard Waldis auf die Fabeldichtung Gellerts“; St. Paul, dr. Hugo Greilach O. S. B.: „Über die Photometrierung elektrischer Lampen“; Beljak, Hans Hörtnagel: „Der Dichter im Ringen mit dem Stoff, erläutert an Schillers Gedicht: ‚Die Kraniche des Ibykus‘“; Ptuj, Gustav Kaltenegger: „Das Wesen der Malerei“; Trst (nemška gimnazija): dr. Vinzenz Seunig: „Der Gauriel-Dichter als Nachahmer Hartmanns von Aue“; Pazin, dr. Mate Kevič: „Filološko-kritička istraživanja po ‚Časoslovu‘“; Celovec (realka), Richard Boxhorn: „Shakespeares ‚Die Zähmung der Widerspenstigen‘ und Fletschers ‚Der gezähmte Zähmer‘“; Gorica (realka), dr. A. N. Papež: „Die Kultur der Rebe im Görzer Hügellande“. Našteli smo vse pisatelje in naslove razprav, ker so izvestja in njihove razprave nekako zrcalo naše profesorske misere. Slovenščina se zapostavlja do skrajnosti, predmet razpravam je večinoma sila brezpomembnosti, oddaljen in nepraktičen, često naravnost bizaren. Priti bo moral tudi v te kroge nov, svež in demokratičen duh. Izjemo dela samo par izvestij, predvsem pa ono goriško gimnazije. Dr. L. L.

09850

Hrvaška.

Knjige jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Prejeli smo: **Ljetopis jugoslovanske akademije znanosti i umetnosti** za

leto 1908., 23. zvezek. Iz njega posnemamo, da ima akademija sedaj 5 častnih, 21 rednih (9 v zgodovinsko-jezikoslovnem, 6 v filozofsko-juridičnem in 6 v matematično-naravoznanskem oddelku) in 52 dopisujočih članov (31+3+18). Med dopisujočimi člani najdemo tri Slovence: Murka, Pleteršnika in Seidla iz Gorice.

Poleg poročil o skupščinah in sejah ter računov prinaša Letopis še obširne nekrologe dveh zasluženih Hrvatov, dr. Baltazarja Rogišiča in dr. Marijana Derencina. Prvega je napisal dr. Ivan Strohal, drugega pa dr. Fran Vrbanič. Zaključuje „Proslava 90 letnice Ivana Trnskega“ z obširnimi življenjepisi.

Dalje smo prejeli: **Gradivo za zgodovino hrvaške književnosti**, 6 knjiga. — Pisma, pisana dr. Ljudevitu Gaju, in nekateri njegovi članki (1828—1850). Zbral in z uvodom preskrbel dr. Velimir Deželič. To delo je važen prispevek h gradivu za zgodovino hrvaškega prepoda.

Seveda ne moremo iz teh pisem dobiti vsestranskega vpogleda v Gajevo delovanje in duševno stanje, ker manjka mnogo važnih in zanimivih kosov. Tako na primer ne najdemo v zbirki nobenih ruskih pisem, dasiravno vemo, da je Gaj dopisoval z odličnimi ruskimi učenjaki, kakor s Sreznjevskim, Pogodinom i. dr. Gotovo je sam uničil vsako pisanje, ki bi ga utegnilo kompromitirati pred avstrijsko vlado in pred javnostjo. Nekaj zanimivih dokumentov iz pismenega občevanja med Gajem in načelnikom III. oddelka ali šefom tajne ruske policije, grofom Beckendorffom, in s slovanskim društvom v Moskvi je objavil prof. Kulakovski v svojem delu „Ilirizem“.

Rad jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, knjiga 176, prinaša članke: Posebnosti narodne glasbe, zlasti hrvaške. Spisal Fr. S. Kuhač. Kuhač je znan in priznan delavec na polju narodne glasbe in njegova razprava o „Radu“ spada med najboljša dela, kar jih imamo o tem predmetu.

Nastanek Lucičeve „Robinje“. Literarno-zgodovinska študija, spisal dr. Branko Drechsler. To je nov prispevek k raziskavanju zanimive in važne stare dubrovniške literature. Ravno v isti krog spada naslednja razprava: Pesmi Mavra Vetraniča in Marina Držića. Prispevki k spoznavanju stare dubrovniške književnosti. Od Milorada Medinija.

Nadalje prinaša „Rad“ še članke: O psihologiji brez duše od dr. Djure Arnolda, in o stari zagrebški trgovini od Ivana Tkalčiča.

Zbornik za narodno življenje in navade južnih Slovanov, knjiga 14., pod uredništvom dr. D. Boraniča prinaša: Strohal Ivan dr.: Ustanovljevanje prava, ki živi v narodu; dr. Fran Gundrum-Oriovčanin: Luičeva lekarna; Magdič Mile: Narodne pripovedke o gradovih; dr. Ivan Strohal: Podlaga za zbiranje gradiva o pravu, ki živi med narodom.

